

El doctor Parés, degà de la Facultat de Biologia

Agraïixo als organitzadors d'aquest acte, homenatge al doctor Ramon Parés, la invitació a intervenir-hi, per la meua amistat amb ell i perquè, en un cert sentit, i a la Facultat de Biologia, vaig ser qui va acabar part de la seva obra. Això m'obliga a ser més exacte en els meus comentaris, però, al mateix temps, m'ofereix la possibilitat d'explicar o precisar alguns fets que suposo que desconeixen, com la seva renúncia dues vegades a ser rector de la Universitat de Barcelona. Desgranaré el que sé d'ell a través del que vàrem conèixer o pels fets en què coincidírem en determinats moments. L'amistat no em farà perdre l'objectivitat a l'hora d'exposar la tasca que desenvolupà.

La part que em toca comentar es limita a tres punts: el seu pas per la Facultat, l'inici de les obres per a la construcció de l'actual edifici Ramon Margalef en un temps de crisi, i les possibilitats de ser rector de la nostra Universitat, la UB.

Guanya per oposició la càtedra de microbiologia de la Universitat de Barcelona l'any 1964. La seva capacitat d'organització i la seva empenta fan que sigui nomenat vicedegà de la Secció de Biologia de la Facultat de Ciències l'any 1971 i fins al 1973, any en què dirigeix el trànsit d'aquesta secció a facultat. Aquest mateix any es converteix en el primer degà de la Facultat de Biologia.

En el *Boletín Oficial del Estado* (BOE) del 22 d'agost de 1973 surt publicat que, a petició del Rectorat de la UB, la Facultat de Ciències es divideix en cinc facultats, entre les quals hi ha la Facultat de Biologia (Decret 1977/1973, del 26 de juliol, sobre reestructuració dels departaments universitaris). Sorpren el temps transcorregut, però no és fins al 2 de març de 1974 que el rector de la UB, Carreras Llansana, ho comunica als caps dels departaments de la Facultat de Ciències en una reunió celebrada al Rectorat el dia 2 de març de 1974 a les 18 hores. I el 8 de maig de 1974, l'esmentat rector l'anomena degà accidental de la nova Facultat de Biologia i ho comunica al Ministeri el 9 de maig.

En aquesta etapa s'elabora un nou pla d'estudis i es planifica, s'aprova i es deixa ben encarrilada la construcció de l'edifici de la Facultat de Biologia. A l'acta de la Junta de Facultat del 28 de maig de 1975, el degà, el doctor Parés, informa de la seva aprovació: «El viernes pasado apareció en el BOE el concurso subasta para la adjudicación de la construcción del nuevo edificio de la Facultad».

La part dura d'aquest procés, els plànols, l'aprovació per part de la Junta de Govern de la Universitat, del Ministeri, la subhasta d'obres i ben bé mig edifici, ja està feta quan deixa el deganat l'any 1976. I puc dir que el deixa per ser fidel a les seves conviccions personals, quan és baixada per a la Facultat, quan només s'ha de fer camí.

Ramon Parés té un extraordinari sentit de responsabilitat respecte als seus. Així, en la campanya pel rectorat de la Universitat de Barcelona, quan se sabia que els estudiants votarien el fins aleshores rector Antoni M. Badia i Margarit, Parés no accepta pactes amb Hortalà, un dels altres aspirants a rector, per tal d'augmentar les possibilitats de guanyar el rectorat. Però no ho fa pas per a ell, sinó per no deixar a darrera hora els qui li donaven suport. També recordo com el defineix el que fou rector de la nostra Universitat, Antoni M. Badia i Margarit, adversari en el seu intent d'accedir al rectorat, en el seu llibre *Llabor de futur*: «Home seriós i poc amant de fer soroll, de prestigi científic reconegut».

També he de dir que sé que el ministre d'Educació i Ciència, Cruz Martínez Esteruelas, li va proposar nomenar-lo rector de la Universitat de Barcelona, basant-se en el fet que havia estat votat per més facultats que el doctor Estapé. El doctor Parés no ho acceptà, perquè Estapé havia tingut un major nombre de vots. Però aquest no va ser el darrer intent del Ministeri per nomenar-lo rector.

Quan Ramon Parés era degà de la Facultat de Biologia i jo, vicedegà, em va fer anar a una reunió al Rectorat presidida pel director general d'Universitats i en la qual es volia desplaçar del rectorat el doctor Estapé, democràticament elegit, en la seva segona etapa de rector. El director general va aturar la reunió, quan se li va dir que, en cessar el professor Estapé com a rector, se cessava el primer rector elegit democràticament a Espanya. A aquesta reunió assistírem solament, si no em falla la memòria, set persones (sis degans i el director general), fins a l'arribada del doctor Costa i del doctor Marqués. En un apart, el director general em va preguntar si el doctor Parés es trobava a la casa. Un cop localitzat el doctor Parés i sent-hi jo present, li va telefonar per preguntar-li si volia ser rector, cosa a què el doctor Parés es negà en rodó, ja que no acceptava el procediment seguit. Va ser aleshores quan, després de la votació de la junta de degans, va ser elegit el doctor Jiménez de Parga.

Això ens demostra que, tot i aspirar al Rectorat per poder implantar el seu programa a la Universitat, no acceptava fer-ho a qualsevol preu. Com a aspiració personal, això va ser una renúncia, que no fa sinó posar de manifest una vegada

més les seves conviccions personals, en no acceptar arribar on fos de qualsevol manera, a costa d'idees i de persones. Possiblement aquest és un aspecte poc conegut de la seva vida universitària i per això el remarco.

Certament, ell tenia interès a arribar al Rectorat, ja que es va presentar enfront d'Antoni M. Badia i Margarit, en la segona etapa d'aquest, però acceptant sempre el plantejament democràtic.

En un altre ordre de coses, no sé encara el perquè, el doctor Parés va acceptar ser director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya, ja que prengué possessió del càrrec l'1 de gener de 1986 i en cessà per decisió pròpia el 31 de març del mateix any.

Una altra qüestió que he de comentar és que, sota el seu impuls, l'any 1975 es va començar, com he dit abans, la construcció física del que aleshores havia de ser l'edifici de la Facultat de Biologia, els plànols del qual havien estat presentats al Ministeri el 5 de maig de 1972, quan era vicedegà. Havia de ser un edifici emblemàtic que donés relleu i imatge al biòleg davant la societat. Va ser una aposta arriscada, ja que el Ministeri tenia uns barems màxims que aplicava a totes les construccions de l'Estat, 11 m² per alumne, i inicialment el nou edifici donava una ràtio de 18 m² per alumne; però, en incrementar-se l'alumnat a uns 2.000, la ràtio va passar a ser de 9 m² per alumne. Això va permetre que s'aprovés el projecte definitiu del nou edifici. A més, va ser potser la primera vegada que un edifici del nostre Ministeri va ser planificat i dirigit per arquitectes que no eren funcionaris del Ministeri (Juan Antonio Ballesteros, Juan Carlos Cardenal i Francisco de la Guardia). I així assolí l'originalitat i la qualitat arquitectònica de la qual ens sentim orgullosos. Efectivament, aquest edifici va aconseguir una menció especial en la Mostra d'Arquitectura de París i va ser fet amb un preu ajustat per metre quadrat, que, com he dit abans, és el que s'acceptava com a norma al Ministeri.

De fet, i no sé si de manera conscient, les obres s'iniciaren amb un pressupost en què no es van incloure els fonaments adequats, cosa que és obligada en edificis oficials en zones d'una certa activitat sísmica com és la de Barcelona. Un cop fets els fonaments adequats i amb el notable increment de preus que hi havia en aquella època, el pressupost s'esgotà quan l'edifici estava a mig fer. A més, l'empresa Ferroviaria, encarregada de les obres, passava per certs entrebancs econòmics. Atesa aquesta situació, se sollicità una reunió amb el ministre d'Educació i Ciència, Aureliano Menéndez, que ens rebé als doctors Vallmitjana, que aleshores era degà en funcions, Planas, Parés i a mi mateix. Va prendre la paraula el doctor Parés i aconseguí, del ministre, la promesa d'incloure la quantitat necessària per acabar les obres en el pressupost del Ministeri de l'any següent, sent director general de programació i inversions Francisco Arance. Així i amb els reformats, que aleshores estaven autoritzats, s'acabaren les obres de l'edifici, actualment conegut com a

edifici Margalef, on ens trobem ara. Dels vuit-cents milions de pessetes inicialment pressupostats es passà als mil dos-cents milions, una mica més de set milions d'euros.

Amb el que he exposat crec que he posat de manifest la forta personalitat del doctor Parés, agosarat en determinats moments, però, abans de res, intel·ligent, bon calculador de la situació i excellent planificador del següent moviment a fer. La nostra Facultat ha tingut una gran sort amb el seu lideratge.

Moltes gràcies, doctor Parés, per la feina feta, i a tots vostès per la seva atenció.

JACINT NADAL PUIGDEFÀBREGAS

Catedràtic de vertebrats de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona

Exdegà de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona

Membre numerari de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona

Faig d'en Liro, al turó de Maçaners (Parc Natural del Montseny). El més gran, la saviesa, el que ha donat i protegit amb el seu brancatge una nombrosa descendència. Fotografia: Martí Boada.